

КРОПОЧЕВА Наталія¹⁰

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
НАПН України, м. Київ, Україна

ORCID: [0000-0002-7025-8272](https://orcid.org/0000-0002-7025-8272)

E-mail: veritas59@i.ua

ПОНЯТТЯ «ДИFUЗІЯ ІННОВАЦІЙ» У КОНЦЕПЦІЇ ГАБРІЄЛЯ ТАРДА: ЯК, ЧОМУ І З ЯКОЮ ШВИДКІСТЮ ПОШИРЮЮТЬСЯ ІННОВАЦІЇ?

(наукове есе)

Зроблено спробу розглянути зміст поняття «дифузія інновацій» в руслі концепції Габрієля Тарда, одного із засновників соціальної психології; враховуючи базисні положення теорії, висловлено припущення стосовно взаємодії та ступеню впливу на поширення інноваційних ідей в процесі взаємодії наукових спільнот (учасників наукових заходів).

Ключові слова: взаємодія, інновації, Габрієль Тард.

The Concept of «Diffusion of Innovations» in the Concept of Gabriel Tarde: How, Why and at What Speed do Innovations Spread? (scientific essay). An attempt was made to examine the meaning of the concept of «innovation» in the concept of Gabriel Tarde, one of the founders of social psychology; taking into account the basic provisions of the theory (the ratio of the mass, crowd, association, public union with their leaders), assumptions are made regarding the interaction and the degree of influence on the expansion of innovative ideas in the process of interaction of scientific communities (participants of scientific events).

Keywords: Interaction, Innovation, Gabriel Tarde.

Тема заявленого есе викликає зацікавленість у спробі знайти відповіді низку питань, що виникають у процесі вивчення проблеми дослідження: чи можна розглядати конструкт «дифузія інновацій» у більш ширшому розумінні складників названого конструкта? Зміст поняття «дифузія» ми пов'язуємо з фізичними й технічними дисциплінами, тоді як поняття «інновації» стало досить вживаним практично в усіх галузях наукового знання. За умови відсутності навіть загальних знань в галузі лінгвістики можна шляхом побудови послідовності висновувань щодо префікса «in» інтерпретувати його як рух у напрямі змін в руслі концепції Габрієля Тарда [3].

Не заглиблюючись у зміст теорії «дифузії інновацій», що отримала широке визнання після виходу книги Е. Роджерса з однойменною назвою та базовою ідеєю якої стало пояснення швидкості проникнення інновацій за аналогією з фізичними процесами, маємо загальні уявлення про тематичний діапазон публікацій, представлених в інформаційному просторі [1].

Отримані результати за інформаційним запитом відображають структурований потік інформаційних ресурсів соціологічного, економічного, комунікаційного, культурологічного спрямування. У межах кожного із названих

¹⁰ ©КРОПОЧЕВА Наталія (KROPOCHEVA Nataliia)

ресурсів містяться публікації інформаційно-пізнавального характеру. У довідникових онлайн-ресурсах, наприклад у «Великій українській енциклопедії», маємо короткі біографічні відомості про Габріеля Тарда; у «Britannica» і «Treccani» вміщено інформаційно-аналітичний огляд його поглядів, публікацій. Стосовно концепту «дифузія інновацій», представленого в довідникових виданнях, маємо тлумачення поняття в значенні «інновації (наприклад, нові ідеї, процеси), що протягом часу передаються через певні канали серед членів соціальних систем; теорія, що шукає відповідь на питання як, чому, з якою швидкістю поширюються інновації» [4, 5].

Прикметною рисою концептуальних побудов Г. Тарда («Гадка й натовп», «Соціальні закони. Особиста творчість поряд із законами природи й суспільства») є чіткі наукові поняття та визначення (Назви основних праць Г. Тарда подано відповідно до перекладів праць, вміщених в матеріалах дисертаційного дослідження В. Якубіної). Звісно, у Г. Тарда, як резюмує дослідниця В. Якубіна, майже не було іншого вибору, зважаючи на природу тогочасних подій у світі, аніж розпочати своє дослідження з характеристики натовпів: спонтанних, архаїчних та природних, – типових явищ суспільного життя. Якщо розглядати зміст поняття «дифузія інновацій» у межах спільнот, сформованих за професійною ознакою, що вважаються Г. Тардом групами вищого рівня, на кшталт спільнот наукових заходів, зібрань, в яких продукуються елементи інноваційних ідей, знань, уявлень, що проникають в комунікаційне середовище, руйнуючи і водночас створюючи «інформаційне ядро» нових ідей [3]. Спроба поглянути на ідеї Г. Тарда щодо проникнення інноваційних ідей в спільноти вищого рівня з позицій безпосереднього учасника наукових заходів, спонукає до таких міркувань: комунікаційне середовище зібрань забезпечує процес проникнення та поширення нових ідей, смислів поміж учасниками, порушуючи цілісність наявних наукових уявлень, поглядів, водночас унормовуючи функціонування нових ідей (термінів, понять) у науковому та суспільному просторі.

Список використаних джерел:

1. Електронні соціальні мережі як інструменти сучасного навчального середовища: термінологічний словник. [Ю. М. Богачков, О. Ю. Буров, Н. П. Дементієвська та ін.]. Житомир, 2020. 74 с. URI: <http://surl.li/qttfv> (дата звернення: 15.03.2024).
2. Русин М. Специфіка та основні ознаки сучасного фольклору. *Наукові записки КНУ ім. Тараса Шевченка*: т. 12. Київ. 2004. С. 133–155.
3. Якубіна В. Л. Основні тенденції концептуалізації феномену мас в сучасній соціальній філософії: дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії». КНУ ім. Т. Шевченка. Київ, 2008. 226 арк.
4. Tarde G.: [сторінка про Габріеля Тарда]: [офіц. сайт]. *Енциклопедія Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/biography/Gabriel-Tarde> (дата звернення: 21.03.2024).
5. Tarde Gabriel. Enciclopedia on-line. URI: <http://surl.li/sdgqb> (дата звернення: 24.03.2024).

References:

1. Elektronni sotsialni merezhi yak instrumenty suchasnoho navchalnoho seredovyscha: terminolohichni slovnyk [Yu. M. Bohachkov, O. Yu. Burov, N. P. Dementiievska ta in.]. Zhytomyr, 2020. 74 s. URI: <http://surl.li/qtfgv>.
 2. Rusyn M. Spetsyfika ta osnovni oznaky suchasnoho folkloru. *Naukovi zapysky KNU im. Tarasa Shevchenka*: Tom KhII. Kyiv. 2004. S. 133–155.
 3. Yakubina V. L. Osnovni tendentsii kontseptualizatsii fenomenu mas v suchasni sotsialni filosofii : dys. ... kand. filosof. nauk : 09.00.03 «Sotsialna filosofii ta filosofii istorii». KNU im. T. Shevchenka. Kyiv, 2008. 226 ark.
 4. Tarde G.: [storinka pro Habrielia Tarda]: [ofits. sait]. *Entsyklopediia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/biography/Gabriel-Tarde> (data zvernennia: 21.03.2024).
 5. Tarde Gabriel. Enciclopedia online. URI: <http://surl.li/sdgqb> (data zvernennia: 24.03.2024).
-

ПАВЛИШ Тетяна¹¹

Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ
м. Кривий Ріг, Україна

ORCID: [0000-0002-5288-5301](https://orcid.org/0000-0002-5288-5301)

E-mail: tanyagrigorivna@ukr.net

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

У сучасному світі цифрові технології відіграють ключову роль у трансформації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Досліджено використання цифрових інструментів для оптимізації освітнього процесу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Розглянуто різні аспекти впровадження цифрових інструментів трансформації освітнього процесу. Висвітлено виклики, з якими стикаються освітні заклади у впровадженні цифрових інструментів.

Ключові слова: цифровізація, діджиталізація, цифрова трансформація, цифрові інструменти.

***Digital Tools for the Transformation of the Educational Process in Institutions of Higher Education with Specific Learning Conditions.** In today's world, digital technologies play a key role in the transformation of the educational process in higher education institutions. This article examines the use of digital tools to optimize the educational process in higher education institutions with specific learning conditions. The author considers various aspects of the implementation of digital tools for the transformation of the educational process. The article also highlights the challenges that educational institutions face when implementing digital tools.*

Keywords: Digitization, Digitization, Digital Transformation, Digital Tools.

Вступ. Упродовж останніх років однією з найпопулярніших та обговорюваних проблем в Україні стало питання цифровізації. Під цифровізацією розуміють перехід на цифровий спосіб зв'язку, запису та

¹¹ ©ПАВЛИШ Тетяна (PAVLYSH Tetiana)